

พืชวงศ์หญ้าอาหารสัตว์.....เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

การปลูกหญ้าอาหารสัตว์ นอกจากเกษตรกรจะได้อาหารสัตว์คุณภาพดี เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์

และเป็นรายได้เสริมแล้วนั้น นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ใน **การคลุมดินเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ** ดังนี้

1. ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ต้นหญ้าทำหน้าที่รับน้ำฝนและช่วยลดแรงกระแทกจากน้ำฝน ก่อนตกลงสู่พื้นดิน ทำให้น้ำฝนค่อยๆ ซึมผ่านลงสู่พื้นดินอย่างช้าๆ ลดปริมาณและชะลอความเร็วของน้ำไหลบ่า

2. รักษาความชื้น และควบคุมการระเหยน้ำจากผิวดิน เมื่อมีหญ้าเจริญเติบโตปกคลุมผิวดิน จะช่วยลดอุณหภูมิดิน ป้องกันความร้อนจากแสงแดด และทำให้การคายระเหยน้ำช้าและลดน้อยลง ดินจึงมีความชุ่มชื้นมากขึ้นในบริเวณที่มีพืชปกคลุม

3. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ พืชวงศ์หญ้าเป็นพืชอายุหลายปี สามารถสลายตัวเป็นเศษซากพืชในพื้นที่ปลูก ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ช่วยดูดซับธาตุอาหารอื่นไว้ในอนุภาคดิน ทำให้ดินมีธาตุอาหารเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะไนโตรเจนและคาร์บอน

1 หญ้าแพงโกลา (*Digitaria eriantha* ; syn. *D. decumbens*)

มีลำต้นกิ่งตั้งกิ่งเลื้อย เมื่ออายุมากขึ้นลำต้นจะทอดนอนไปตามพื้นดิน มีรากและหน่อออกไปตามข้อทุกข้อ มีใบดก ใบเล็กเรียวยาว อ่อนนุ่มโดยปกติแล้วไม่มีดอกหรือมีดอกแต่ไม่ติดเมล็ด

การปลูก 1. พื้นที่ลุ่ม ทำเทือกแบบนาหว่านน้ำตาม ใช้ท่อนพันธุ์ 200-250 กิโลกรัมต่อไร่ โดยกดท่อนพันธุ์จมน้ำ แช่ทิ้งไว้ 1 สัปดาห์ แล้วระบายน้ำออก ต้นหญ้าจะเริ่มแตกต้นอ่อน

2. พื้นที่ดอน หลังจากไถพรวนแล้ว ปลูกได้ 2 คือ 1) แบบคือหว่านให้เต็มพื้นที่แล้วไถกลบหน้าดิน ไม่เกิน 10 เซนติเมตร 2) แบบวางท่อนพันธุ์ ระยะระหว่างแถว 30 เซนติเมตร โดยวางเรียงท่อนพันธุ์ต่อกันเป็นแถว ใช้ดินกลบเล็กน้อยให้เหลือส่วนยอดไว้ และเหยียบให้แน่น ควรให้น้ำทันทีหลังปลูก ภายใน 5-7 วัน หญ้าจะเริ่มแตกยอดอ่อน

ข้อดี ทนน้ำท่วมขัง **ข้อจำกัด** ควรปลูกในพื้นที่ให้น้ำได้/ เป็นโรคราสนิมได้ง่าย

2 หญ้าไรต์ (*Chloris gayana*) เป็นหญ้าที่มีอายุหลายปี เป็นหญ้าที่มีลำต้นกอสูง

ประมาณ 60 เซนติเมตร มีไหล และมีส่วนของลำต้นเลื้อยไปตามดิน คลุมดิน ระบบรากลึก ข้อดอกแตกเป็นแฉกหลายแฉก คล้ายตีนนก ติดเมล็ดดีมาก ขึ้นได้ดีในที่ดอน

การปลูก หว่านหรือโรยเมล็ดเป็นแถวอัตรา 2 กิโลกรัมต่อไร่ ระยะห่างระหว่างแถว 50 เซนติเมตร ก่อนหว่านเมล็ดควรผสมกับทรายหรือขี้เลื่อยก่อนหว่าน เนื่องจากเมล็ดหญ้าไรต์มีน้ำหนักเบาและมีขน

ข้อดี ทนแล้ง ทนดินเค็ม ทนการเผาไหม้ **ข้อจำกัด** ทนน้ำท่วมขังได้เป็นครั้งคราว

3 หญ้ารูซี่ (*Brachiaria ruziziensis*) เป็นหญ้าอายุหลายปี ลำต้นกิ่งตั้งกิ่งเลื้อย

มีเหง้าใต้ดิน และมีลำต้นอีกส่วนเจริญเหนือดิน ลำต้นมีลักษณะทรงกลม ผิวเกลี้ยง สีม่วงเข้ม ไม่มีขน ใบสีเขียว ปลายแหลม แทงออกบริเวณข้อของลำต้น ออกดอกเป็นช่อ 5-7 ช่อ เจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ดอน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ระบายน้ำดี

การปลูก หว่านหรือโรยเมล็ดเป็นแถวอัตรา 2 กิโลกรัมต่อไร่ ระยะห่างระหว่างแถว 50 เซนติเมตร

ข้อดี ทนแล้ง ทนการเหยียบย่ำ **ข้อจำกัด** ไม่ทนน้ำท่วมขัง

